

Idézetek, tanulságul az Ukrajnában folyó háború idején

Európa politikusai számos hibát követtek el a II. világháború előtt és idején, mert nem tanultak az I. világháború hibáiból. Most az ukrajnai háború idején a politikusok újra hibákat hibákra halmoznak, mert nem tanulnak a II. világháború hibáiból. Pedig volna mit tanulniuk, hiszen a béke 1×1-e olyan egyszerű.

Tanulságul **Patrick J. Buchanan** fantasztikus könyvéből, teljesen szubjektív válogatás szerint csupán idézeteket sorolunk fel, a könyv oldalszámának feltüntetésével.¹ Mivel a leírtak sok-sok forrásból származnak, ezért ismétlések és véleményeltérések is szükségszerűen előfordulnak. A tanulságok levonását a jelenlegi háborús eseményekkel, pl. a szankciós politika alkalmazásával, a fegyverszállításokkal kapcsolatban az olvasóra bízunk. A legizgalmasabb kérdés: miért is robbant ki a háború? Mostanra máris ketté szakadt a világ: béke- és háború pártiakra.

Íme az idézetek:

Vajon számíthatott volna-e Britannia Amerikára, ha szembeszáll Hitlerrel?

1938 szeptemberében – München hónapjában – Rooseveltt kiábrándította Európát minden ilyen elgondolásból. „Azok, akik arra számítanak, hogy az USA biztosan segíteni fog egy európai háború esetén, teljes mértékben tévednek. [...] Az olyan értelmezés, hogy az USA csatlakozik egy Hitler-ellenes brit-francia szövetséghez, 100 %-ig hamis.” Rooseveltt üzenete: ez az önök háborúja, nem a miénk. (215 oldal)

Ha Hitler elkezdte volna tárgyalások útján vagy népszavazással összegyűjteni Németország és Ausztria egész elvesztett népességét és tartományait – a Saar-vidéket, a Rajna-vidéket, a Szudéta-vidéket, Danzigot, a korridort, a Memel-vidéket –, Nagy-Britannia alkalmazkodott volna. Egy háború annak megakadályozására, hogy a németek egy nemzeti otthonban egyesüljenek, elfogadhatatlan lett volna a brit nép számára. Wilson túlságosan jól hirdette meg a maga önrendelkezési tanítását.

És Chamberlain nem volt egyedül ezen meggyőződésében. Noha ma a megbékélési politika a gonosszal szembeni gyávaság szinonimája, a megbékélési politika időben megelőzte Chamberlaint. Ahogy Andrew Roberts írja Halifax életrajzában: „Noha napjainkban szégyenletesnek és gyávának tekintik, a megbékélési politika birtokolta egykor az erkölcsi alapszemlélet egészét.” (216)

Mivel Chamberlain nem akarta megismételni 1914 tévedését, [...] üzent Sir Horace Wilsonnak, hogy olvasson fel Hitler előtt egy világos üzenetet. Hitlerrel szemben állva Wilson felolvasta a következő üzenetet:

A francia kormány közölte velünk, hogy Csehszlovákia elleni német támadás esetén Franciaország teljesíteni fogja kötelességeit. Ha a szerződéseiből folyó kötelességei teljesítése során Franciaország aktívan belebonyolódik a Németország elleni ellenségeskedésbe, az Egyesült királyság úgy fogja érezni, hogy köteles a segítségére sietni.

¹ Patrick J. Buchanan: CHURCHILL, HITLER és a „SZÜKSÉGTELEN” HÁBORÚ, RUBICON INTÉZET. 2022.

Gene Smith a *Dark Summer* (Sötét nyár) című könyvében leírja Hitler reakcióját, amikor Wilson lassan felolvasta előtte Chamberlain jegyzékét: „Úgy! Ez eldönti a kérdést! Most már valóban össze fogom zúzni a cseheket!” (222)

Noha Csehszlovákiának hatalmas hadserege volt, a franciák és a britek által cserbenhagyott Benes nem adott ki parancsot az ellenállásra. Schuschniggtól eltérően, aki Bécsben maradt szembesülni Hitler haragjával, Edvard Benes elmenekült.

1938-ban Hitler Ausztria és a Szudéta-föld birtokbavételével 10 millió némettel gyarapította birodalmát egyetlen puska-lövés nélkül. Ez bismarcki teljesítmény volt. Mégis mítosz azt mondani, hogy München közvetlenül vezetett a második világháborúhoz. Ez diplomáciai vereség volt, de Nagy-Britannia nem emiatt lépett háborúba. A második világháború *casus belli* egy hat hónappal későbbi döntésből következett, amely belevonta Angliát rosszkor, rossz helyen, rossz okból egy hat éves, halálos háborúba. Ez a döntés a legnagyobb baklövésnek fog bizonyulni a brit történelemben. (227)

A godesbergi ultimátum után a csehek készek voltak harcolni. Franciaország mozgósítani kezdett. Duff Cooper első lord Chamberlain utasítására mozgósította a flottát. Hitler volt az, aki eltért a saját ultimátumától, és beleegyezett egy harmadik találkozóba – a münchenibe. Noha a reálpolitika azt diktálta a cseheknek, hogy Britannia nem tud harcolni a Szudéta-földért, a britek, erkölcsös nép lévén, szégyenkezni kezdtek amiatt, amit tettek. És a közhangulat élesen Németország ellen fordult.

1938 november 7-én a 17 éves Herschel Grynszpan, akinek családját rendeletileg deportálták Hamburgból Lengyelországba 20 000 más zsidóval – amikor Varsó azzal fenyegetőzött, hogy érvénytelenítik az útlevelüket, hontalanként Németországban hagyván őket -, bement a párizsi német követségre, és lelőtte Ernst von Rathot, a követ harmadik titkárát. Amikor Rath két nappal később meghalt, a német birodalomban elszabadult a pokol.

A november 9-éről 10-ére virradó éjjel náci rohamcsapatok dühöngeni kezdtek, betörték az üzletek kirakatát, kifosztották a zsidó üzleteket, felgyújtottak zsinagógákat, megvertek és meglincseltek zsidókat. Rengetegen meghaltak. Százakat bántalmaztak a kristályéjszaka néven ismert éjen, a betört kirakatüvegek éjszakáján, a középkor óta legnagyobb szabású németországi pogrom során.

A Kristallnacht szégyenletes büntett és végzetes baklövés volt. Annak a jóakaratsnak örömét, amit az 1936-os berlini olimpia és München biztosított, amit a demokráciák még mindig a háború villámhárítójának hittek, ez az esemény elmosta.

Az antiszemitizmus bestiális hulláma, amelyet Goebbels szabadított Németországra 1938 folyamán, hozzájárult a megbékélést szorgalmazók sikeréhez – írja Paul Johnson. 1938-39 tele folyamán Nagy-Britanniában a közhangulat megváltozott, elfogadták a háborút, mint elkerülhetetlent. (229)

Miközben Chamberlain diadalmámborban sütkérezett, Hitler a programjában szereplő pont felé fordult. Ribbentrop külügyminiszter meglepő ajánlatot tett Jozef Lipski lengyel nagykövetnek. Ha Varsó lehetővé teszi Danzig egyesülését a Német Birodalommal, és megengedi, hogy Németország területen kívüli autótutat és vasutat építsen a korridoron keresztül, akkor Berlin meghagyja Danzigban a gazdasági és vasúti felszerelések feletti ellenőrzést a lengyelek kezén, és garantálja Lengyelország határait. Ha Danzig és a korridor problémáját megoldják, mondta Ribbentrop Lipskinek, közös politika alkalmazható Oroszországgal szemben az antikomintern paktum alapján. Ribbentrop a lengyeleknek egy

Berlin-Varsó szövetséget kínált fel Oroszország ellen. [...] Hitler megdöbbenésére Lengyelország elutasító választ adott.

1939 első napjaiban Hitler azt hitte, hogy Beck lengyel külügyminiszter jártas annyira a reálpolitika elveiben, hogy boldog lesz, ha kéz a kézben menetelhet a náci vezérekkel annak a zsákmánynak a felkutatására, melyet oly gyengén őriztek Európa tönkrement államai. Hitler azt hitte, hogy Beck olyan ember, akivel üzletet tud kötni. De Beck visszautasította Ribbentrop ajánlatát, mivel a Vörös Hadsereg felett 1920-ban aratott győzelmük alapján a lengyelek nagyhatalomnak tekintették magukat. Nem voltak az. „Meg sem fordult a fejükben, hogy ez végzetes viszály forrása lesz.”

Nagy-Britannia nem ellenezte Danzig visszatérését, amennyiben az békés tárgyalások útján, és nem erőszakkal, katonai erővel történik. Danziggal kapcsolatban az alapvető brit és német álláspont majdnem azonos volt, egyaránt a Németországhoz való békés visszatérését kívánták. De a lengyelek hajthatatlannak mutatkoztak.

Hitler meghívta Becket Berchtesgadenbe. 1939 január 5-én – más szavakkal, mint amelyeket Schuschniggal szemben alkalmazott -, kifejtette, ha Danzig visszatér, lengyel gazdasági ellenőrzés alatt maradhat. Beckre nagy hatást gyakorolt, hogy a „Kelet-Poroszországgal való kapcsolat olyan létfontosságú a birodalom számára, mint Lengyelországnak a tengerrel való kapcsolat.” Ribbentrop erőteljesen utalt arra, „hogy a Danzigért tett lengyel engedmények Szlovákia kárára kárpótolhatók”. [...] De Beck újra elutasította Hitlert.

Márciusban a maradék Csehszlovákia szétesett. Március 7-én Emil Hácha cseh elnök elbocsátotta a ruszin kormányt. Március 10-én, a csehek és szlovákok közötti gyűlölködő vitát követően, amely Szlovákia függetlensége iránti követelésével volt kapcsolatos, Emil Hácha elűzte a szlovák miniszterelnököt, Tiso pátert, elfoglalta Pozsonyt, és erőszakosan Prága iránt lojális kormányt nevezett ki. Március 11-én Tiso Bécsbe menekült, és Berlinhez fordult védelemért. Március 13-án Tiso találkozott Hitlerrel, aki azt mondta neki, hogyha nem kiáltja ki azonnal Szlovákia függetlenségét, Németország nem fogja megakadályozni, hogy Magyarország erőszakosan magához csatolja egész Szlovákiát.

Igy Prága kárára, Hitler Csehország és Morvaország németjeit visszavitte német uralom alá. Magyarország a bécsi döntés révén megkapta Szlovákia magyarlakta területeit és népességét, valamint visszaszerezte Kárpátalját. Szlovákia szabad és független lett Prágától, viszont Németország megígérte, hogy megvédi Magyarországtól. Lengyelország megkapta Teschen szénben gazdag vidékét és határos lett a baráti Magyarországgal. Hitler hatalmas előnyt adott Sztálinnak, mivel a Ruszinföld lángolt az ukrán nacionalizmus tüzétől, amelynek Horthy lett a tűzoltója. John Lukács történész megjegyzi, hogy George Kennan azon kevesek közé tartozott, akik meglátták Csehszlovákia Hitler által felosztásában valamit, amit senki más nem látott:

Hitler hallgatóságos beleegyezése a Ruszinföld [Kárpátalja] Magyarországhoz csatolásába azért volt fontos, mert azt jelentette, hogy – ideiglenesen vagy véglegesen – Hitler ejtette az ukrán nacionalizmus támogatását, ami a Szovjetunió ellen irányult. Mi tudjuk (vagy illene tudnunk) hogy ez az első lépés volt abban az irányban, ami a Hitler és Sztálin közötti egyezményhez vezetett.

A Sztálinhoz való közeledés ott lehetett Hitler elgondolásában 1939 elején.

Hácha találkozót kért Hitlertől. [...] Hajnali négy óra előtt Hácha aláírt egy nyilatkozatot, amely szerint „bizalommal helyezi népe és az országa sorsát a német birodalom vezérének

kezébe”. Amikor fél ötkor elhagyta a kancelláriát, külügyminisztere Chvalkovsky azt mondta neki: „Népünk átkozni fog minket, és mégis megmentettük a létezésüket. Megkíméltük őket egy borzalmas tömegyilkosságtól.” (235)

Március 15-én Hitler bevonult Prágába. Magyarország bevonult Kárpátaljára. A ruszinok Hitlerhez fordultak, de ő nemet mondott. Március 14-én délután német csapatok megszállták Ostrava stratégiai pontjait, hogy megelőzzenek egy várható megelőző lengyel lépést. Így a müncheni egyezmény, Chamberlain karrierjének oltárképe, Európa politikájának tartóoszlopa romba dőlt. „Ez volt berlini küldetésem végső hajótörése. Hitler átlépte a rubicont.” – írta Henderson.

Eddig a márciusig [...] a német állam hajója a német nemzeti zászlót tűzte ki. Ezen március idusán a kapitány kihívóan felvonta a koponyát és a keresztcsontokat ábrázoló kalózzászlót, és igazi színei alatt, elvtelen fenyegetésként jelent meg az európai béke és szabadság számára.

Történészek úgy jellemzik Hitler prágai bevonulását, mint útkereszteződést, ahol rálépett a hódítás ösvényére azáltal, hogy német uralom alá vont egy nem germán népet. (236). [...] Bármi is váltotta ki a válságot vagy motiválta Hitlert, ez történelmi méretű baklövés volt. [...] Hitler felégette a hidat a Brit Birodalom politikai vezetőihez, akikkel barátkozni akart, és akik készek voltak együttműködni vele Versailles sérelmeinek orvoslása érdekében. Hitler megnyerte a Skoda műveket, de elkeseredett ellenségévé tette a Brit-Birodalmat. (238) És akkor kezdtek világossá válni azok az események, amelyek elvezettek a világ történelmét megváltoztató döntéshez. (239)

Március 22-én a Memel-vidék visszatért a birodalomba. Másnap a német hadsereg bevonult oda. Március 14-én a tengeribetegségtől rettegő Hitler a *Deutschland* hadihajón érkezett birodalma legújabb városába, s egy delíriumos tömeghez intézett beszédet a város színházában.

Március 26-án jött egy újabb sokk. Danzigban megszakadtak a német-lengyel tárgyalások. Március 25-én Hitler kiadott egy titkos direktívát hadserege vezérkari főnökének: A Führer a danzigi kérdést nem erővel akarja megoldani. Nem akarja ezzel Lengyelországot Nagy-Britannia karjaiba lökni. Lengyelországgal Hitler nem háborúzni akart, hanem szövetségesévé kívánta tenni. ...

Március 30-án a meglepett Beck ezredes fogadta a brit követet, aki megkérdezte, Varsónak lenne-e ellenvetése az ellen, ha Nagy-Britannia feltétel nélkül garantálná Lengyelország függetlenségét német támadás esetén. Beck elfogadta az ajánlatot.

1939 március 31-én Chamberlain az alsóházban bejelentette a huszadik század legvégzetesebb brit deklarációját:

Most tájékoztatnom kell a Házat, hogy [...] minden olyan esetben, ami világosan fenyegeti a lengyel függetlenséget, és a lengyel kormány ennek megfelelően elkerülhetetlennek véli, hogy ellenálljon nemzeti erővel, Őfelsége kormánya kötelezve fogja érezni magát, hogy azonnal megadjon a lengyel kormánynak minden segítséget, amire képes. Erről biztosítékot adott a lengyel kormánynak.

Halifax szavaival élve, Neville Chamberlain feje tetejére állította a brit politikát. A brit kormány ezzel elkötelezte magát, hogy harcolni fog Lengyelországot. (241)

Chamberlain ugyanazt a baklövést követte el, amit a császár 1914-ben. Lengyelországnak biankó csekket adott egy európai háború indítására vonatkozóan. Ami a franciákat illeti, „a franciák úgy gondolták, hogy a britek ostobaságra kötelezték el magukat, és csak azért

támogatták azt, mert nem volt más választásuk.” A legsúlyosabb probléma a háborús garanciával kapcsolatban – írja Paul Johnson -, az volt, hogy

beváltásának hatalma a józan ész hiányával jellemezhető lengyel kormány kezében volt. Az ígéret ostobasága pedig abban állt, hogy Nagy-Britanniának nem voltak megfelelő eszközei Lengyelországnak hathatós támogatást nyújtani, mégis kötelezte a garancia, hogy üzenjen hadat, ha Lengyelország úgy kívánja. (243)

Roy Denman – a század végén visszatekintve – a Lengyelországnak adott garanciát végzetes baklövésnek látta, amely a brit birodalom összeomlásához vezetett. A háborús garancia, írja,

még nagyobb brit ostobaság volt [mint München] [...] Az a félelem, hogy Lengyelország után Hitler megtámadja Nagy-Britanniát, illúzió volt. Amint a *Mein Kampfban* világossá tette, Hitler Oroszország ellen vonult volna. Azt lehet mondani, Nagy-Britannia **egy szükségtelen háborúba** lett berántva, amely neki 400 000 halottba, fizetéképtelenségbe és a Brit Birodalom felbomlásába került. (250)

Chamberlain jelezte egy második Münchenre való készségét, ahol Lengyelország elvesztette volna Danzigot, és engedélyezte volna egy autóút és vasút építését a korridoron keresztül, viszonzásul Hitler viszont garantálta volna Lengyelország függetlenségét – és így nem ismétlődött volna meg a cseh összeomlás.

Sajnos Hitler nem érzékelte a diplomáciai finomságot. [...] Amikor Hitler megtudta a hírt, a nagy márványasztal előtt ült az új birodalmi kancelláriában, összeszorított öklével a márványasztalra sújtott dühösen. [...] „Egy ördögi italt fogok készíteni számukra” – kiáltotta. A lengyelek is úgy értelmezték Chamberlain nyilatkozatát, mint ünnepélyes brit ígéretet arra, hogy támogatják őket azon elhatározásukban, hogy sohasem adják vissza Danzigot. Ettől kezdve még azt is elutasították, hogy tárgyaljanak Danzigról. [...]

Fel tehető a kérdés: mi mást tudott volna tenni Chamberlain, miután Hitler elfoglalta Prágát? Mi volt az alternatívája a Lengyelországnak adott háborús garanciának? (255)

Az angol-lengyel nyilatkozat nem csupán megkötötte Hitler kezét, de ahhoz vezette, hogy elveszítse a fejét. Néhány órán belül megrendelte a terveket a Lengyelország lerohanására szolgáló Fall Weiss (Fehér terv) hadművelethez. „Az első rendelkezést szeptember 1-ei kezdettel tervezett hadműveletre Hitler vezérkari főnöke, Keitel tábornok adta ki ápr 3-án, három nappal Lengyelország háborús garanciájának bejelentése után.” [...] Ahogy a háborús garancia felforgatta a brit politikát, ugyan úgy hatott a német politikára is. A két nemzet, amelynek egyike sem akart a másikkal háborúzni, most a háború felé vezető ütközési pályára került. (259)

Április 7-én, nagypénteken Chamberlainen volt a sor, hogy egy pofont kapjon. Olaszország lerohanta Albániát, és elűzte Zogu albán királyt.

A Prágába való bevonulás miatt Mussolini nem sokáig duzzogott. Három héttel azután, hogy Hitler berobogott Prágába, Mussolini Albániába küldte hadseregét, megkondítva a vészharangot Párizsban és Londonban. Görögország következik? Vagy Románia? Chamberlain személyes sértésnek vette Albánia lerohanását. [...] Április 13-án Chamberlain „arról tájékoztatta a megrémült alsóházat, hogy őfelsége kormánya úgy döntött, garantálja Görögország, Törökország és Románia határvonalait.” A brit politika improvizációvá vált. (261)

Április 24-én Hitler bejelentette az angol-német haditengerészeti megegyezés megszüntetését és még baljóslatúbban a Lengyelországgal kötött megnevezési egyezmény felmondását. Üzenet Becknek: Ahelyett, hogy visszaadnák Danzigot és csatlakoznának hozzánk Sztálin ellen, maguk meg akarják tartani a városunkat és csatlakoztak Angliához ellenünk. Lengyelország meg fog fizetni azért, hogy visszautasította felajánlott barátságunkat és szövetségünket. (263)

A lengyelek viszont bíztak a háborús garanciában és a Nagy-Britanniával kötött biztonsági paktumban. A bizalomért cserébe az elhagyatottság és a fél évszázadnyi náci és a szovjet barbarizmus volt a fizetségük. 1938-ban Csehszlovákiát elárulták. 1939-ben Lengyelország megmenekült. Kevesebb, mint százezer cseh halt meg a háborúban. Hat és fél millió lengyelt gyilkoltak meg. Mi jobb – elárult csehnek lenni vagy megmenekült lengyelnek?

Hat háborús év után Varsó romokban hevert, Prága szinte érintetlen volt, majdnem az egyetlen európai főváros volt, amely megúsza bármilyen légi pusztítás nélkül. [...]

Május 5-én Beck ezredes a lengyel Szejmben elutasította mind a német tárgyalási verziót, mind Hitler ajánlatát az újrakezdésről. [...]

Semmi sem történt. Senki sem beszélt. Hitler április 28-i ajánlata után a háború kitöréséig nem volt további tárgyalás a lengyelekkel és a britekkel sem, egészen augusztus közepéig. És így London, Párizs, Berlin és Varsó mind tovább sodródtak az emberiség történelmének legnagyobb kataklizmája felé. [...]

Azon az utolsó, végzetes héten, 1939 augusztusában, amint Hitler kétségbeesetten kereste a megoldást, hogy távol tartsa Britanniát a Lengyelországgal vívott háborújától, a brit vezetők kétségbeesve keresték a módját, hogy meggyőzzék a lengyeleket, békésen szolgáltatassák vissza Danzigot Németországnak. A háborús garancia azonban garantálta a háborút. (266-267)

Hitler azért nyerhette meg a Sztálin kegyéért folyó versenyt, mert egyformán voltak, mint két tojás, véreskezű amorális véglények, akik habozás nélkül elárulnának nemzeteket, vagy eltaposnának népeket, hogy előmozdítsanak állami vagy ideológiai érdekeket. {...} Skrupulusok béklyóiban Britannia és Franciaország hónapokig tárgyalt Molotovval és Vorosilovval. Nem jutottak semmire. Ribbentrop és Molotov 24 óra alatt nyélbeütötte a történelem leghíresebb – és leggyalázatosabb – paktumát. E paktumban Hitler beleegyezett abba, hogy Sztálin kiterjessze hatalmát Finnországra, Észtországra, Lettországra, Lengyelország keleti felére, Besszarábiára, majd később Litvániára és Észak-Bukovinára. [...]

Az 1939. augusztus 23-i Hitler-Sztálin paktum híre megrázta az egész világot. Katonailag Lengyelország ellen irányult, stratégiaileg London ellen. [...] Lengyelország körül volt véve. Védhetetlen volt. Elveszett. Semmi értelme nem volt, hogy Nagy-Britannia hadat üzenjen azért, hogy megvédhessen egy kudarcra ítélt nemzetet. A magabiztos Britannia kihátrál most a háborús garanciából, biztosítva Hitler elvárásait. [...]

Így 1939. augusztus 25-én, néhány órával az augusztus 26-ra kitűzött támadás előtt Hitler egy héttel elhalasztotta a bevonulást. Nemcsak Britannia erősítette meg elkötelezettségét Lengyelország iránt, de ugyanazon a napon Mussolini kilépett az Acélpaktum elkötelezettségéből, amellyel korábban harcra kötelezte magát. Olaszország nagykövete és Ciano külügyminiszter könyörögve kérték a Ducét, ne hagyja Olaszországot besodorni, amely nemzeti összeomlással fenyegeti. [...]

Augusztus 30-án a britek sürgették a lengyeleket, egyezzenek bele Ribbentrop utolsó ajánlatába: 24 órán belül küldjenek Berlinbe egy teljhatalmú megbízottat, hogy tárgyaljanak Danzig visszaszolgáltatásáról. A lengyelek azt válaszolták: „Nem!”

Így kezdődött az utolsó hét visszaszámlálása a történelem legvéresebb háborújához. (274) [...]

„A szeptember 3-án bekövetkezett európai háború éppannyira érthetetlen volt, mint ahogy ellenkezett Hitler céljaival.” [...] A háború második napján, szeptember 2-án a németek áttörték a lengyel védelmi vonalat. A lengyelek nyilvánosan felszólították brit szövetségüket, hogy üzenjenek hadat és támadják meg Németországot nyugati irányból. De sokak megdöbbenésére semmilyen akció nem történt. [...] A szovjetek túljártak a brit és a francia államférfiak eszén. Az, ami könnyedén lehetett volna egy német előre nyomulás a Szovjetunióba, most a nyugat felé terelődött. (278)

Amikor Sztálin szeptember 17-én megtámadta Lengyelországot, Britannia nem üzent hadat Oroszországnak. A háborús garancia csak német támadásra vonatkozott. (280)

* * *

Utószó

A II. világháború további eseményei már egy új fejezethez tartoznak. A fentiekkel bezárólag már elkerülhetetlenné váltak az iszonyú következményekkel járó fegyveres harcok és hadjáratok, öldöklések, pusztítások, bombázások az atombombákkal bezárólag.

Íme egy csöppnyi leltár:

A nagyhatalmak katonai veszteségei az I. és a II. világháborúban (286):

	I. VILÁGHÁBORÚ	II. VILÁGHÁBORÚ
Oroszország (Szovjetunió)	1,8 millió	10,7 millió
Németország	2 millió	5.5 millió
Franciaország	1,375 millió	212 000
Habsburg Birodalom	1,1 millió	--
Egyesült Királyság + domíniumok	921 000	491 000
Olaszország	460 000	301 000
USA	116 000	417 000

Győztesek és legyőzöttek. És az itt nem felsorolt országok áldozatait, és a sok-sok millió árva, özvegy, fiaikat elvesztő édesanyák és édesapák, testvérek, barátok! És a civil áldozatok és a nem katonai katasztrófális veszteségek, rombolások, pusztítások!

Az Ukrajnában folyó háborúval kapcsolatos tanulságok szempontjából a fentiekben összefoglalt döntések és események a fontosak. A nyugati országok vezetői Hitler prágai bevonulásáig alapvetően békepártiak voltak. A szövetségi megállapodások ellenére az az álláspont uralkodott, hogy egy (pláne kisebb) országba történő német bevonulás esetén sem szabad fegyveresen beavatkozni, és ezzel esetleg egy újabb világháborút kirobbantani. Ezekben a vezetőkben, politikusokban ugyanis mély nyomot hagytak az I. világháború borzalmai. Többen katonaként személyesen is részt vettek abban, vagy családjaikhoz, baráti

köreikhez tartozó áldozatokat gyászoltak. Tisztán látták azt, hogy egy újabb világháború a háborús technika rohamos fejlődése következtében nagyságrendekkel pusztítóbb lesz.

Aztán elékezett egy pont, amikor már nem volt visszaút. Győztek a háborúpártiak. Most egészen más a helyzet. A nyugati világ máris határozottan háborúpárti. Ukrajnának az Oroszország általi megtámadása, annak okai történelmi mélységű elemzést és feltárást igényel. Egyetemi tanulmányaim keretében még vizsgáznom kellett többek között marxizmusból és történelmi materializmusból. Azt tanították, hogy az imperializmus a kapitalizmus legfejlettebb foka, és természetesen meg kellett tanulnunk (hiszen vizsgáznunk is kellett), hogy melyek az imperializmus ismertető jegyei. Ezek alapján (minthogy az imperializmus nem szűnt meg csak eszközeiben átalakult), meg kell állapítanom, hogy jelenleg az imperializmus leghatékonyabb eszközét úgy hívják, hogy demokrácia export. Ennek jegyében lehet puccsokat szervezni és pénzelni, lehet forradalmakat „kirobbantani”, kormányokat buktatni, lehet hazugságok alapján háborúkat indítani. Utólag mindig kiderül, hogy a demokrácia export valóban imperialista célokat szolgált. A „demokratizált” országokban megjelennek az exportált vezetők, politikusok és tanácsadók. Nyugatbarát kormányok alakulnak, és megkezdődik a privatizáció, a kisajátítás, fontos gazdasági szektorok tulajdonosi struktúrájának átalakítása, hatalmas termőterületek „megvásárlása”, természeti kincsek, erőforrások kizsákmányolása stb. Egyes országokban a lakosságot olyan mértékben sikerül manipulálni, hogy boldogan megszavazza az új delegált kormányokat. Másutt a demokrácia export viszont az ország kettészakadásához, szétszakadásához vezet.

Érdekes módon az EU vezetői mindig mellszélességgel felsorakoznak a demokrácia export mögé. Miért? Kérdezzük jogosan. Miért folytat az EU most szankciós politikát Oroszországgal szemben, és miért támogatja az Ukrajnának való fegyverszállítást, és ezzel a háború eskalációját? Tömören azt mondhatnánk, mert nem tanultak a világháborúk történelméből.

A mai EU-s vezetőknek nincsenek személyes háborús érintettségeik és emlékeik. Túlságosan jó módban, védőburokban nőttek fel, különösebb erőfeszítések és teljesítmények nélkül. Elvesztették realitásérzéküket, nem képesek racionálisan gondolkodni és dönteni, mert ideológiák fogságában élnek. Nincsenek már közvetlen kapcsolataik az emberekkel (állampolgáraikkal!) és nem is az ő érdekeiket képviselik. Ezt igazolják a migránspolitikával, a klímavédelemmel, az energiakrízishez vezetett közös klíma- és energiapolitikával, és legújabban az ukrajnai háborúval kapcsolatos intézkedéseik. Irracionálisan háborúpártiak, sőt a fegyverszállításokban résztvevő országok máris részesei a háborúnak. Politikájukban folyamatosan a kettős beszédet és a kettős mércét alkalmazzák, ami a sunyi magatartásra jellemző. Hódolnak a „nagynyugatról” irányítottan betörő új értékromboló eszméknek, megtagadva az európai értékeket, hagyományokat és identitástudatukat. Európai kormányzásra, amazok (a kik?) pedig a háttérben világkormányzásra törnek. Noha alkalmatlanokká váltak az értékörző és értékteremtő kormányzásra.

Az embereknek ezt fel kell ismerniük, amíg még van választójoguk. Ezzel élve új vezetőket, realista, a nép érdekeit képviselő, az állampolgárokat szolgáló vezetőket, igazi államférfiakat (és természetesen nőket) kell a kormánykerekek mellé állítani. Mielőtt elsüllyed Európa hajója. Emlékezzünk csak a Titanic brit óceánjáró személyszállító hajó elsüllyedésének körülményeire (1912. ápr. 5.). A hajó első útja alkalmával időcsúcsot akartak túlszárnyalni. A jéghegyektől veszélyes óceáni területen a fordulópont után még 4,5 mérfölddel (8,33 km-el)

tovább hajóztak. A tulajdonos és Smith kapitány számára nem az utasok biztonsága volt az elsődleges. Napjainkban is ismerős magatartás.

Minden EU-s vezetőnek kötelezővé tenném **Patrick J. Buchanan könyvének** elolvasását és tanulmányozását. Ezt a „továbbképzést (szemináriumot)” egy legalább 500-600 méter mély olyan kőszénbányában kellene abszolválniuk, ahol a súlytólég jelenléte miatt komoly a robbanásveszély. Mindegyik továbbképzős egy Davy-bányászlámpát is kapna, amelynek táncolni kezdő lángocskája jelzi, hogy valóban súlytóléges bányában kell addig tartózkodniuk, amíg a realitásérzékük vissza nem tér. Napirend: felváltva egy óra kemény szénfejtés, egy óra könyvolvasás és elmélkedés a háborúk okairól és következményeiről. Este háborús archív filmek megtekintése. Külön program: a lebombázott Drezda, Hirosima és Nagaszaki nagyfelbontású felvételeinek tanulmányozása. Magam elé képelek ebben a helyzetben néhány nagyhangú nyugati-transzatlanti (demokrácia meg LMBTQ) exportőrt, vezetőket, politikusokat és európai parlamenti képviselőket.

A bányákban ugyanis nem lehet megélni a dumából, pl. a klímavédelmi hazudozásból. Tudom, mert van bányászati tapasztalatom, sőt kincsként egy Davy-bányászlámpát is őrzök. Továbbképzősöknek kölcsönadom.

Hogy az alapkérdésre is válaszoljunk: az ukrajnai háború akkor és ott kezdődött el, amikor és ahol eldöntötték, hogy Ukrajnában NATO-támaszpontot kell létrehozni.

(Petz Ernő, 2023. 03. 24.)